

LXI OLIMPIADA FIZYCZNA

ZAWODY III STOPNIA

CZEŚĆ TEORETYCZNA

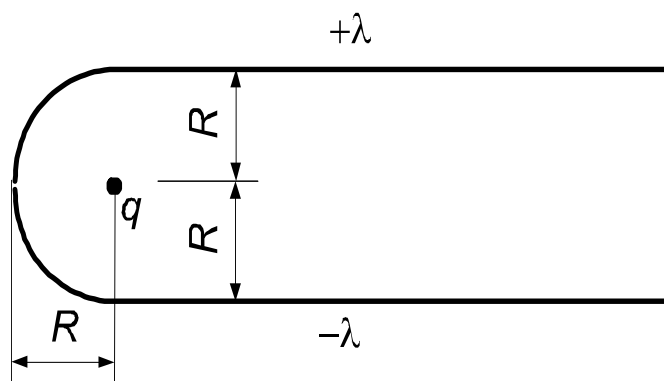
Za każde zadanie można otrzymać maksymalnie 20 punktów.

Zadanie 1.

Długa nić jest naładowana równomiernie ładunkiem o gęstości liniowej $+\lambda$, a na jednym końcu zagięta w łuk o promieniu R i kącie 90° . Druga nić tego samego kształtu jest ustawiona symetrycznie (patrz rys.) i naładowana równomiernie ładunkiem o gęstości liniowej $-\lambda$. W środku okręgu, którego fragmentami są łuki, znajduje się punktowy ładunek q .

Wyznacz siłę działającą na ten ładunek.

Obie nici i ładunek leżą w jednej płaszczyźnie. Układ znajduje się w próżni.

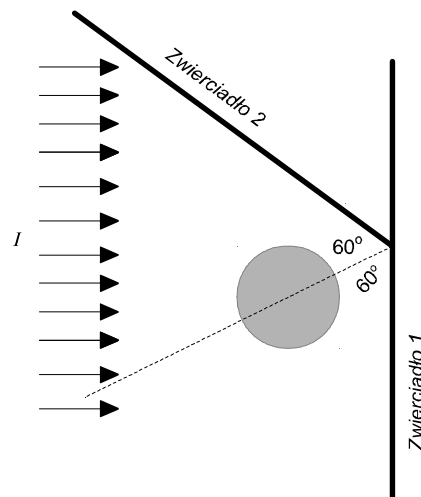
Zadanie 2.

Walec o długości L i promieniu R znajduje się w równoległym, skierowanym prostopadłe do jego osi i jednorodnym strumieniu światła o natężeniu I . Gdy za walcem, w pewnej odległości, większej od $0,8R$ od niego, prostopadle do strumienia promieniowania znajduje się zwierciadło, to równowagowa temperatura walca wynosi T_1 .

Jaka będzie równowagowa temperatura T_2 walca, gdy drugie zwierciadło, tworzące z pierwszym kąt 120° , umieścimy w takiej samej odległości od walca jak pierwsze, tak aby stykały się krawędzią (patrz rys.)?

Podaj wartość T_2 dla $I = 56700 \text{ W/m}^2$, $T_1 =$

720 K , $L = 100 \text{ mm}$, $R = 10,0 \text{ mm}$.

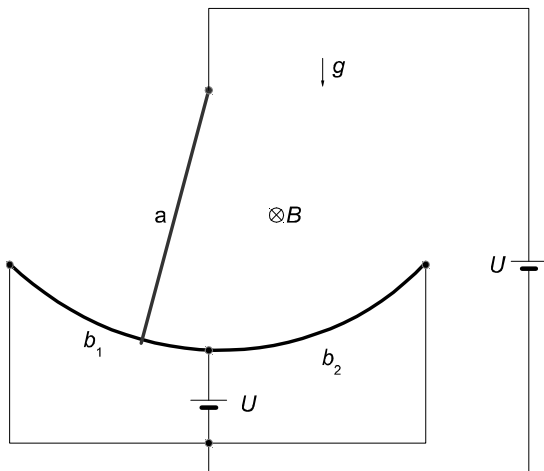

Walec jest ciałem doskonale czarnym o nieskończonym przewodnictwie cieplnym, a zwierciadła idealnie odbijają promieniowanie. Układ znajduje się w próżni z dala od innych źródeł promieniowania. Zwierciadła rozciągają się do nieskończoności, nie pochłaniają ani nie oddają ciepła, same nie promieniują - jedynie odbijają promieniowanie. Można również przyjąć, że wiązka światła w kierunkach poprzecznych do jej biegu rozciąga się do nieskończoności. Pomiń efekty dyfrakcyjne.

Zadanie 3 oraz wybrane stałe fizyczne na stronie 2.

Zadanie 3.

Rozważmy układ przedstawiony na rysunku.

Metalowy, cienki pręt a jest swobodnie zawieszony na jednym końcu, a drugi koniec ślizga się po drucie b_1 lub po drucie b_2 – patrz rysunek. Cały układ znajduje się w prostym polu magnetycznym o indukcji B . Długość pręta wynosi l , jego masa m , a opór elektryczny r . Całkowity opór elektryczny każdego z drutów b_1 oraz b_2 wynosi R , a długość b . Opory pozostałych części obwodu, a również styku pręta a z drutem b_1 lub z drutem b_2 są zaniedbywane. Siła elektromotoryczna każdego z ogniw jest taka sama i wynosi U .

a) Pomiń siłę elektromotoryczną indukowaną przez poruszający się pręt. Jaki warunek musi

być spełniony, aby były możliwe wahania (drżania) z małymi odchyleniami pręta od pionu? Przyjmując, że ten warunek jest spełniony, wyznacz okres T takich wahań.

Podaj wartość liczbową T dla $B = 0,01$ T, $m = 0,01$ kg, $l = 0,5$ m, $b = 0,1$ m, $U = 30$ V, $R = 10$ Ω , $r = 10$ Ω , $g = 9,8$ m/s².

b) Opisz jakościowo ruch pręta przy uwzględnieniu siły elektromotorycznej indukowanej przez poruszający się pręt. Dla danych liczbowych z punktu a) oceń, czy pominięcie tej siły jest uzasadnione.

Zarówno w punkcie a) jak i b) pominiemy tarcie, opór powietrza i samoindukcję obwodu.

Moment bezwładności pręta względem osi prostopadłej do niego i przechodzącej przez jego środek masy jest równy $I_{SM} = ml^2/12$.

Wybrane stałe fizyczne

Liczba Avogadro $N = 6,02 \cdot 10^{23}$.

Przenikalność elektryczna próżni

$$\epsilon_0 = 8,85 \cdot 10^{-12} \text{ A}^2\text{s}^4 / (\text{kg m}^3).$$

Przenikalność magnetyczna próżni

$$\mu_0 = 4\pi \cdot 10^{-7} \text{ V s} / (\text{A m}).$$

Stała Stefana-Boltzmannna

$$\sigma = 5,67 \cdot 10^{-8} \text{ W} / (\text{m}^2\text{K}^4).$$